
НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ “ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

ФАКУЛТЕТ „АРТИЛЕРИЯ, ПВО И КИС”

9713 гр. Шумен, ул. „Карел Шкорпил” №1

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р инж. Велико Панчев Петров, професор в катедра „Артилерия” във факултет „Артилерия, ПВО и КИС”, гр. Шумен на НВУ „Васил Левски”

на научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент”

за щатно осигурена академична длъжност за военнослужещ в катедра „Противовъздушна отбрана“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” в НВУ „Васил Левски” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, по докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили“ по учебни дисциплини: „Тактика на рода войска”, „Зенитно-ракетно стрелкова подготовка“, „Компютърни симулации и тактически учения“ и „Методика на тактическата подготовка“, обявен със заповед на Министъра на отбраната на Република България № ОХ-792/18.09.2023 г. и обнародван в „Държавен вестник“ бр. 83/03.10.2023 г.

на единственият кандидат в конкурса:

подп. д-р инж. Стоян Недев Чанев, главен асистент в катедра „Компютърни мрежи и системи“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” в НВУ „Васил Левски”

Шумен

2023 г.

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента?

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2. „Военно дело“ по докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили”, се провежда при спазване на всички закони и процедурни изисквания при участието на един кандидат – подп. д-р инж. Стоян Недев Чанев.

В конкурса кандидатът е представил обща научна продукция както следва:

– дисертация, автореферат и 4 доклада в обема на 242 страници, които са рецензирани при получаване на образователната и научна степен „доктор“ и не се предлагат за рецензиране за настоящия конкурс;

– монография (хабилитационен труд) – 1 бр. в обем от 131 стр.;

– публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд – 1 бр. в обем от 175 стр.;

– доклади на научни сесии и конференции – 16 бр. в обем от 119 стр. (за рецензиране 112 стр.);

– участие в екипи за разработване на регламентиращи документи – 5 бр. в обем от 25 стр. (за рецензиране 25 стр.);

От представените за рецензиране общо 18 труда с общ обем 425 стр. (за рецензиране 418 стр.). От общия списък от приетите за рецензиране материали 15 броя са авторски, а 3 броя са в съавторство.

Според направения от мен преглед, всички представени за оценка по конкурса научни трудове отговарят на законовите изисквания и не повтарят публикациите, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Предложените за рецензия научни трудове приемам напълно, тъй като те изцяло отговарят на темата на обявения конкурс и представят автора като сериозен и задълбочен изследовател.

В справка за цитиранията е посочено отражението на научните публикации на кандидата в литературата с общо 12 броя известни цитирания.

Представената справка по смисъла на чл. 2б, ал. 1 от ЗРАС РБ за изпълнение на минималните национални изисквания с приложени съответни доказателства, включени в представената научна продукция по групи показатели и брой точки от подп. д-р инж. Стоян Недев Чанев показва общ брой от 420 точки от групите показатели, което превишава изискуемите 400 точки за заемане на академична длъжност „доцент ” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. „Военно дело“.

Не са ми известни факти, които да поставят под съмнение автентичността на трудовете и приноса на автора им. Цялостният анализ на продукцията на кандидата показва, че той е утвърждаващ се изследовател по тези проблеми, а заглавията, представени за рецензия, напълно покриват академични изисквания и стандарти.

2. Обща характеристика на научно-изследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Подп. д-р инж. Чанев завършва ВВУАПВО „П. Волов” гр. Шумен през 1996 г. специалност „офицер от артилерията – военен инженер по ЗРК” и придобива квалификациите: офицер по военно дело и магистър инженер (гражданска специалност: радиоинженер). От 1996 г. до 1999 г. е командир на самоходна пускова установка, а от 1999 г. до 2005 г. последователно е командир на взвод в батарея за управление, заместник-командир на зенитно-ракетна батарея и командир на зенитно-ракетна батарея в различни военни формирования на Българската армия.

Успешно завършва ВА „Г. С. Раковски“ през 2007 г., специалност „Организация и управление на оперативно тактическите формирования от Военновъздушните сили“. От 2007 г. до 2012 г. е командир на зенитно-ракетен дивизион, а от 2012 г. до 2017 г. е началник на военно окръжие II степен.

От 2017 г. е докторант в редовна форма на обучение в катедра „Противовъздушна отбрана”, а през 2019 г. успешно защитава докторантура по докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили“ в НВУ „Васил Левски”.

От 2020 г. до 2023 г. е главен асистент в катедра „Противовъздушна отбрана“, а от юли 2023 г. и до настоящия момент подп. д-р Чанев е главен асистент в катедра „Компютърни мрежи и системи“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ в НВУ „Васил Левски“

Представените за рецензия трудове, приоритетно са публикувани на различни научни прояви във ВА „Г. С. Раковски“, в Боровец и в НВУ „В. Левски“. Същите се отличават с академичен, професионален и достъпен за читателя стил.

Анализът на предоставените за рецензиране научни трудове сочи, че кандидатът е съсредоточил своите научни търсения и изследователски интереси в едно **тематично направление**:

1. Изследвания по проблемите на **бойното използване на ПВО и ЗРВ в съвременните операции**, свързани предимно с проблематиката за защита на войски и обекти от критичната инфраструктура от средствата за въздушно-космическо нападение (СВКН) на въздушния противник (ВП) в условията на съвременен военен конфликт от шесто поколение. Трудовете в това тематично направление са: монография (2.1.1.), публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд (2.1.2.) и научни доклади (2.3.1.; 2.3.2.; 2.3.3.; 2.3.4.; 2.3.5.; 2.3.6.; 2.3.7.; 2.3.8.; 2.3.9.; 2.3.10.; 2.3.11.; 2.3.12.; 2.3.13.; 2.3.14.; 2.3.15. и 2.3.16.).

Представените за рецензия трудове от подп. д-р Чанев се отличават с разглеждане на актуални за военната теория и практика проблеми, очертават една последователна и системна научна дейност на кандидата и са пряко свързани с тематичната област на обявения конкурс. Внимателния анализ на научната му продукция, позволява подп. д-р Чанев да бъде определен като последователен изследовател и професионален педагог, популяризиращ научните си изследвания и постижения в сферата на сигурността и отбраната. Натрупаният професионален опит като командир и преподавател, изследовател и новатор са намерили пряко отражение в научната му продукция и съответстват напълно на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление „Военно дело“.

3. Становище относно наличието на плагиатство.

Разгледаните по-горе авторски научни публикации показват, че кандидатът е проучвал, анализирал и систематизирал информация, свързана с недостатъчно изследвани проблемни теми, използвайки голям брой източници.

Експертната ми оценка е: липсват данни за плагиатство. В процеса на работа като член на Научното жури нямам информация да е получен неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в публикациите на кандидата по конкурса.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

В настоящия момент подп. д-р инж. Чанев е главен асистент в катедра „Компютърни мрежи и системи“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС“ в НВУ „Васил Левски“. Съгласно приложените справки, преподава по няколко основни дисциплини, по важните от които са:

1. Тактика на рода войска (ПВО на войските)
2. Тактика на рода войска (ЗРВ)
3. Тактика на рода войска (радиотехнически войски)
4. Методика на тактическата подготовка
5. Зенитно-ракетна стрелкова подготовка
6. Компютърни симулации и тактически учения

Сравнителният анализ на учебните дисциплини и разработените трудове показва, че учебната и научно-изследователска дейност на кандидата се съчетават в продуктивно творческо единство.

Кандидатът владее английски език на ниво 2.2.2.2. по изискванията на STANAG 6001.

Личните ми наблюдения позволяват да определя подп. д-р Чанев като отлично подготвен, старателен и ерудиран офицер и преподавател с натрупан положителен опит, висока обща култура, новаторски дух и развито чувство за отговорност. Уверен съм, че кандидатът притежава необходимите професионални, педагогически, изследователски и лични качества да заеме академичната длъжност „доцент“ по обявения конкурс.

5. Основни научни резултати и приноси.

Основните научни резултати и приноси на подп. д-р инж. Стоян Недев

Чанев могат да се определят като научни и научно-приложни.

Като **научни приноси** могат да се определят:

– изследвани са ролята и мястото на СВКН при война от шесто поколение, като за целта е разгледана класификацията на поколенията войни, както и съпътстващите изменения на принципите на тактиката [2.1.1; 2.3.14].

– анализирана е необходимостта от структурна трансформация на въоръжените сили (ВС), необходима за пълноценното използване на въздушното и космическото пространство за решаване на стратегическите задачи на войната [2.1.1].

– разширени са теоретичните постановки, свързани с използването на безпилотни летателни апарати (БЛА) от ВП и са разгледани предизвикателствата пред системите за противовъздушна отбрана (ПВО) при отразяване на удари и групови удари с БЛА [2.1.1; 2.1.2; 2.3.2].

– анализирани са областта на приложение на хиперзвуковите (ХЗ) СВКН и предимствата им пред съществуващите системи за ПВО и противоракетна отбрана (ПРО) [2.1.1; 2.3.15].

– разкрити са промените на бойните възможности на системите за ПВО и ПРО, свързани с намалените пространствени, информационни и качествени възможности по отношение на съвременните СВКН, отгук и недостатъчната ефективност, дължаща се не на последно място и на диспропорцията на материалната стойност на използваните средства за поразяване спрямо стойността на някои СВКН [2.1.2; 2.3.10; 2.3.11; 2.3.16].

– дообогатени са теоретичните постановки свързани със способите за действие на ВП при нанасяне на удари по войски и обекти при военен конфликт от шесто поколение [2.1.1; 2.3.2; 2.3.11].

Като **научно-приложни приноси** могат да се определят:

– в резултат на изследванията е възможно детайлно моделиране действията на ВП, с отчитане на разнообразието от типове СВКН, мащаб на действията им, форми и способности за тяхното използване, характерни за съвременните военни конфликти [2.1.1; 2.1.2; 2.3.8].

– обоснован е алгоритъм за действие на система за ПВО, позволяващ

рационално използване на силите и средствата за ПВО и ПРО в условията на ресурсен и времеви дефицит [2.1.2; 2.3.1; 2.3.3; 2.3.7].

– посочени са изискванията, необходимите компоненти и взаимовръзките между тях за организиране на подсистема за борба с БЛА, създадена на база на система за ПВО с привличане на сили и средства от други родове войски [2.3.11].

– представени са процедури, позволяващи изчисляването на ефективността на системата за ПВО в зависимост от предприетите организационни и тактически мерки [2.1.2; 2.3.1; 2.3.7].

– разгледани са тактико-технически характеристики (ТТХ) на нови образци СВКН, необходими при планиране на противовъздушната операция, в частта – анализ и оценка на ВП [2.1.1; 2.3.14].

– извършен е обзор на използването на СВКН в последните конфликти, изводите и оценките от който са предпоставка за повишаване на квалификацията на лицата, планиращи използването на силите и средствата за ПВО и ПРО в хода на операцията [2.1.1].

– предложен е подход за борба с крилатите ракети (КР) на ВП чрез действие на системата за ПВО на ред последователни рубежи на ракетоопасното направление [2.3.10].

– обоснована е необходимостта от комплексна маскировка на силите и средствата за ПВО за предотвратяване на огневото противодействие на ВП, като са използвани числови стойности за отделните компоненти и съответните им теглови коефициенти [2.1.2; 2.3.13].

– предложен е подход за определяне на ефективността на смесена групировка за ПВО срещу ВП, използващ различни типове СВКН в състава на въздушните удари [2.1.2; 2.3.3; 2.3.7].

– доказана е необходимостта от въвеждане на интегрирани системи за ПВО/ПРО, включващи освен традиционните сили и средства и такива за радиоелектронно подавяне (РЕП) с цел създаване на зони забранени за полети и безполетни зони в ограничен район или в зоната на операцията [2.1.1; 2.3.12; 2.3.13].

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

В съответствие с възприетото условно групиране на приносите в едно тематично направление в трудовете на подп. д-р Чанев и техния анализ, може да се направи извода, че те основно покриват диапазона от науката включващ изследване на съществуващи, обогатяване и доразвиване на съвременни теории, изследване и обогатяване на теорията и практиката на военната наука по въпросите на бойното използване на ПВО и ЗРВ в съвременните операции. Те носят както научен, така и научно-приложен характер. От гледна точка на военната наука посочените приноси са полезни, оригинални и значими.

Разработената от подп. д-р Чанев монография и книгата на базата на защитен дисертационен труд намират приложение в учебния процес на факултет „Артилерия, ПВО и КИС” от НВУ „Васил Левски”.

Научните трудове на кандидата се явяват база за бъдещи научни разработки и с успех могат да се използват при подготовката на курсанти и специализанти обучаващи се в НВУ „Васил Левски”.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

Проследявайки развитието на научното израстване на подп. д-р Чанев, ми позволяват да изразя убедеността си, че посочените научни и научно приложни приноси са лично дело на кандидата и са резултат от дългогодишната му творческа и научно-изследователска дейност. Подп. д-р Чанев владее много добре специализираната терминология в научната област на своите творчески изследвания, което му позволява с лекота да я прилага в трудовете си представяйки същите на професионален и достъпен за аудиторията език.

8. Критични бележки към представените трудове на кандидата

Към представените за рецензиране материали могат да се отправят и следните критични бележки:

– в част от публикациите цитираната литература не е оформена съгласно приетите стандарти;

– основна част от публикуваните научни трудове касаят една строго специфична аудитория, което стеснява възможностите за активно участие в

научния обмен и защита на новаторски научни идеи.

Посочените слабости са с препоръчителен характер и не намаляват по никакъв начин стойността на научна продукция и изброените по-горе научни и научно-приложни приноси на подп. д-р Стоян Чанев, доказващи способността му да разработва самостоятелно и в екип важни въпроси за военната наука.

Препоръчвам на подп. д-р Чанев в бъдещата си преподавателска дейност по учебните дисциплини в областта на конкурса да бъдат издадени учебници или учебни пособия. Препоръчвам да има публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, с което ще допринесе за популяризиране на изследваната от него тематика и издигане имиджа на българската военна наука.

9. Лични впечатления

Познавам подп. д-р Чанев от около 6 години и смятам, че той е с отлични теоретични знания и практически умения, притежава необходимата щабна култура и организационен опит, което му позволява с лекота да обучава различни категории обучаеми (офицери и курсанти) и да формира у тях необходимите знания и умения. Проявява подчертан интерес за научно-изследователска и педагогическа дейност. Непрекъснато работи за повишаване на квалификацията си. Стреми се непрекъснато да изучава новостите във военното дело.

Интердисциплинарният характер на научните му изследвания позволява активно участие в учебно-образователния процес на катедра „Противовъздушна отбрана“ в широк спектър от учебни дисциплини в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“.

Нямам съвместни публикации с кандидата.

10. Заключение

Преподавателската, научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата подп. д-р Чанев показва, че той напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Това ми дава основание да предложа на Научното жури да избере подп. д-р инж. Стоян Недев Чанев да заеме академичната длъжност

„доцент“ в катедра „Противовъздушна отбрана“ на факултет „Артилерия, ПВО и КИС”.

11. Оценка на кандидата.

Запознаването и проучването на представената по обявения конкурс за „доцент“ научна продукция от подп. д-р Чанев, единствен участник в конкурса ми дава основание да дам своята **положителна оценка** за постиженията на кандидата и предлагам на уважаемото Научно жури по конкурса да класира кандидата, подп. д-р инж. Стоян Недев Чанев и да предложи на факултетния съвет при факултет „Артилерия, ПВО и КИС” на НВУ „Васил Левски” да бъде избран и да заеме академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, по докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили“.

Рецензент:

14.12.2023 г.

проф. д-р инж.Велико Петров

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY

FACULTY OF "ARTILLERY, AIR FORCE AND MIS"

9713, Shumen, "Karel Shkorpil" street #1

REVIEW

of professor, engineer Veliko Panchev Petrov, PhD – professor in the Department of Information Security at the Faculty of Artillery, AD and CIS, Vasil Levski NMU,
Shumen

of the scientific papers presented in the contest for the occupation of the academic position "Associate Professor"

for a full-time guaranteed academic position for a military officer in the "Air Defense" department of the "Artillery, Air Defense and CSI" faculty at Vasil Levski National University in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.2. "Military Affairs", in the doctoral program "Organization and Management of the Armed Forces" in academic disciplines: "Military Tactics", "Anti-Aircraft Missile Shooting Training", "Computer Simulations and Tactical Exercises" and "Methodology of Tactical Training", announced by order of the Minister of Defense of the Republic of Bulgaria No. OX-792/18.09.2023 and promulgated in the "State Gazette" no. 83/03.10.2023

of the sole candidate in the contest:

Lieutenant Colonel Stoyan Nedev Chanev, Ph.D – chief assistant in the "Computer Networks and Systems" at the Faculty of "Artillery, Air Defense and CSI" at Vasil Levski National University.

Shumen

2023

1. Which of the works presented by the candidate are accepted for evaluation by the reviewer?

The competition for the occupation of an academic position "docent" in the field of higher education 9. "Security and defense", professional direction 9.2. "Military case" under the doctoral program "Organization and management of the armed forces" is conducted in compliance with all legal and procedural requirements with the participation of one candidate – Lieutenant Colonel Stoyan Nedev Chaney, Ph.D.

In the competition, the candidate presented a general scientific production as follows:

- a dissertation, an abstract and 4 reports in the volume of 242 pages, which were reviewed upon obtaining the educational and scientific degree "doctor" and are not offered for review for the current competition;

- monograph (habilitation thesis) – 1 pc. in a volume of 131 pages;

- published book based on a protected dissertation work – 1 pc. in a volume of 175 pages;

- reports of scientific sessions and conferences – 16 nos. in a volume of 119 pages (for review 112 pages);

- participation in teams for the development of regulatory documents – 5 pcs. in a volume of 25 pages (for review 25 pages);

Of the submitted for review, a total of 18 works with a total volume of 425 pages (for review 418 pages). From the total list of materials accepted for review, 15 are authored and 3 are co-authored.

According to my review, all scientific works submitted for evaluation in the competition meet the legal requirements and do not repeat the publications submitted for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor". I fully accept the scientific works proposed for review, as they fully correspond to the topic of the announced competition and present the author as a serious and thorough researcher.

The citation report indicates the impact of the candidate's scientific publications in the literature with a total of 12 known citations.

The submitted reference within the meaning of Art. 2 b, para. 1 of the RAS RB

for fulfillment of the minimum national requirements with attached relevant evidence, included in the presented scientific production by groups of indicators and number of points from sub. Dr. Eng. Stoyan Nedev Chanev shows a total number of 420 points from the groups of indicators, which exceeds the required 400 points for occupying the academic position "docent" in the field of higher education 9. Security and defense, professional direction 9.2. "A Military Affair".

I don't know facts that cast doubt on the authenticity of the works and the contribution of their author. A comprehensive analysis of the applicant's output shows that he is an established researcher on these issues, and the titles submitted for review fully meet academic requirements and standards.

2. General characteristics of the scientific-research, scientific-applied and pedagogical activities of the candidate.

Lieutenant Colonel Chanev, Ph.D graduated from VVUAPVO "P. Volov" town of Shumen in 1996, specialty "artillery officer - military air defense engineer" and acquired the qualifications: military officer and master engineer (civilian specialty: radio engineer). From 1996 to 1999 he was the commander of a self-propelled launcher, and from 1999 to 2005 he was successively a platoon commander in a control battery, deputy commander of an anti-aircraft missile battery and commander of an anti-aircraft missile battery in various military formations of the Bulgarian Army.

Successfully graduated BA "G. S. Rakovski" in 2007, specialty "Organization and management of the operational tactical formations of the Air Force". From 2007 to 2012, he was the commander of an anti-aircraft missile division, and from 2012 to 2017, he was the head of a military district II degree.

Since 2017, he has been a full-time doctoral student in the Air Defense Department, and in 2019 he successfully defended his doctoral studies in the doctoral program "Organization and Management of the Armed Forces" at Vasil Levski National University.

From 2020 to 2023, he was the chief assistant in the Department of Air Defense, and from July 2023 to the present, Lieutenant Colonel Chanev, Ph.D is a senior assistant at the Computer Networks and Systems Department of the Artillery, Air

Defense and CSI Faculty at Vasil Levski National University.

The works submitted for review were published as a priority at various scientific events in the BA "G. S. Rakovski", in Borovets and in the "V. Levski". They are distinguished by an academic, professional and reader-friendly style.

The analysis of the scientific works submitted for review indicates that the candidate has focused his scientific searches and research interests in one thematic area:

1. Research on the problems of the combat use of air defense and anti-aircraft defense in modern operations, primarily related to the issue of protecting troops and objects of the critical infrastructure from the means of air-space attack (SVKN) of the air adversary (VP) in the conditions of modern military sixth generation conflict. The works in this thematic direction are: monograph (2.1.1.), published book based on defended dissertation work (2.1.2.) and scientific reports (2.3.1.; 2.3.2.; 2.3.3.; 2.3. 4.; 2.3.5.; 2.3.6.; 2.3.7.; 2.3.8.; 2.3.9.; 2.3.10.; 2.3.11.; 2.3.12.; 2.3.13.; 2.3. 14.; 2.3.15. and 2.3.16.).

The works submitted for review by sub. Dr. Chaney are distinguished by the examination of current problems for military theory and practice, outline a consistent and systematic scientific activity of the candidate and are directly related to the thematic area of the announced competition. The careful analysis of his scientific production allows sub. Dr. Chaney to be designated as a consistent researcher and professional educator promoting his research and achievements in the field of security and defense. The accumulated professional experience as a commander and teacher, researcher and innovator has been directly reflected in his scientific output and fully corresponds to the requirements for holding the academic position of "associate professor" in the professional field of "Military Affairs".

3. Opinion on the presence of plagiarism.

The author's scientific publications reviewed above show that the candidate has researched, analyzed and systematized information related to under-researched problematic topics using a large number of sources.

My expert assessment is: no evidence of plagiarism. In the course of my work

as a member of the Scientific Jury, I have no information that a non-anonymous and motivated written report was received to establish plagiarism in the publications of the candidate for the competition.

4. Evaluation of the pedagogical preparation and activity of the candidate.

At the present moment, Lieutenant Colonel Chaney, Ph.D., is the chief assistant in the Computer Networks and Systems department of the Artillery, Air Defense and CSI faculty at Vasil Levski National University. According to the attached references, he teaches several main disciplines, the most important of which are:

1. Tactics of the army type (air defense of the troops)
2. Tactics of the military type (ZRV)
3. Tactics of the troop type (radio engineering troops)
4. Methodology of tactical training
5. Anti-aircraft missile shooting training
6. Computer simulations and tactical exercises

The comparative analysis of the academic disciplines and the developed works shows that the academic and research activities of the candidate are combined in a productive creative unity.

The candidate is proficient in English at level 2.2.2.2. according to the requirements of STANAG 6001.

My personal observations allow me to determine sub. Dr. Chaney as an excellently prepared, diligent and erudite officer and teacher with accumulated positive experience, high general culture, innovative spirit and a developed sense of responsibility. I am confident that the candidate possesses the necessary professional, pedagogical, research and personal qualities to occupy the academic position of "associate professor" according to the announced competition.

5. Main scientific results and contributions.

The main scientific results and contributions of sub. Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney can be defined as scientific and scientific-applied.

Scientific contributions can be defined as:

- the role and place of the SDF in a sixth-generation war were studied, for

which purpose the classification of generational wars was examined, as well as the accompanying changes in the principles of tactics [2.1.1; 2.3.14].

- the need for a structural transformation of the Armed Forces (AF), necessary for the full use of air and space to solve the strategic tasks of war, was analyzed [2.1.1].

- the theoretical statements related to the use of unmanned aerial vehicles (UAVs) by VP have been expanded and the challenges faced by air defense systems (Air Defense) in reflecting strikes and group strikes with UAVs [2.1.1; 2.1.2; 2.3.2].

- the field of application of hypersonic (HC) air defense systems and their advantages over existing air defense and anti-missile defense (ABD) systems are analyzed [2.1.1; 2.3.15].

- the changes in the combat capabilities of the air defense and anti-missile defense systems, related to the reduced spatial, information and quality capabilities in relation to modern air defense systems, were revealed, hence the insufficient efficiency, due not least to the disproportion of the material value of the used means for striking against the value of some SVCN [2.1.2; 2.3.10; 2.3.11; 2.3.16].

- the theoretical statements related to the methods of action of the VP when striking troops and objects during a military conflict of the sixth generation have been enriched [2.1.1; 2.3.2; 2.3.11].

Scientific and applied contributions can be defined as:

- as a result of the research, it is possible to model the actions of the VP in detail, taking into account the variety of types of CSI, scale of their actions, forms and methods of their use, characteristic of modern military conflicts [2.1.1; 2.1.2; 2.3.8].

- an air defense system operation algorithm is substantiated, allowing rational use of forces and means for air defense and anti-missile defense in conditions of resource and time deficit [2.1.2; 2.3.1; 2.3.3; 2.3.7].

- the requirements, the necessary components and the interrelationships between them are indicated for organizing a subsystem for combating UAVs, created on the basis of an air defense system with the attraction of forces and means from other branches of troops [2.3.11].

- procedures are presented, allowing the calculation of the effectiveness of the air defense system depending on the organizational and tactical measures taken [2.1.2;

2.3.1; 2.3.7].

- tactical and technical characteristics (TTX) of new samples of SVKN, necessary in planning the anti-aircraft operation, are considered in the part - analysis and evaluation of VP [2.1.1; 2.3.14].

– an overview of the use of the SDF in recent conflicts was carried out, the conclusions and assessments of which are a prerequisite for increasing the qualifications of the persons planning the use of forces and means for air defense and anti-missile defense in the course of the operation [2.1.1].

– an approach was proposed to combat the cruise missiles (CR) of the VP through the action of the air defense system on a series of consecutive boundaries of the missile-dangerous direction [2.3.10].

– the need for a complex masking of the forces and means of air defense to prevent fire countermeasures of the VP is substantiated, using numerical values for the individual components and their corresponding weight coefficients [2.1.2; 2.3.13].

– an approach was proposed to determine the effectiveness of a mixed grouping for air defense against VP, using different types of air defense systems in the composition of air strikes [2.1.2; 2.3.3; 2.3.7].

– the need to introduce integrated air defense/anti-missile defense systems, including, in addition to traditional forces and means, those for radio electronic suppression (REP) in order to create no-fly zones and no-fly zones in a limited area or in the area of the operation [2.1. 1; 2.3.12; 2.3.13].

6. Evaluation of the significance of contributions for science and practice

In accordance with the accepted conditional grouping of the contributions in one thematic direction in the works of sub. Dr. Chaney and their analysis, it can be concluded that they mainly cover the range of science including the study of existing, enrichment and further development of modern theories, research and enrichment of the theory and practice of military science on the issues of the combat use of air defense and EMS in modern operations. They are both scientific and scientific-applied in nature. From the point of view of military science, the mentioned contributions are useful, original and significant.

The developed by Lieutenant Colonel Dr. Chanev's monograph and the book based on a defended dissertation are used in the educational process at the Artillery, Air Defense and CSI faculty of Vasil Levski National University.

The scientific works of the candidate are the basis for future scientific developments and can be successfully used in the preparation of cadets and specialists studying at Vasil Levski National University.

7. Assessment to what extent the contributions are the work of the candidate

Following the development of the scientific growth of sub. Dr. Chanev, allow me to express my conviction that the mentioned scientific and scientifically applied contributions are the personal work of the candidate and are the result of his long-term creative and scientific research activity. Lieutenant Colonel Chanev, Ph.D has a very good command of the specialized terminology in the scientific field of his creative research, which allows him to easily apply it in his works, presenting them in a professional and accessible language for the audience.

8. Critical notes to the submitted works of the candidate

The following critical comments can be made to the materials submitted for review:

- in some of the publications, the cited literature is not formatted according to accepted standards;
- a major part of the published scientific works concern a strictly specific audience, which narrows the opportunities for active participation in the scientific exchange and protection of innovative scientific ideas.

The indicated weaknesses are of a recommendatory nature and do not reduce in any way the value of scientific production and the above-listed scientific and scientific-applied contributions of sub. Dr. Stoyan Chanev, proving his ability to develop independently and in a team important questions for military science.

I recommend to sub. Dr. Chanev in his future teaching activity in the academic disciplines in the field of the competition to be issued textbooks or study aids. I recommend that there be publications in scientific publications, referenced and indexed

in world-renowned databases with scientific information, which will contribute to the popularization of the subject researched by him and raising the image of Bulgarian military science.

9. Personal impressions

I know lieutenant Colonel Chaney, Ph.D for about 6 years and I believe that he has excellent theoretical knowledge and practical skills, possesses the necessary staff culture and organizational experience, which allows him to easily train different categories of trainees (officers and cadets) and form them the necessary knowledge and skills. He shows a marked interest in scientific research and pedagogical activity. He is constantly working to improve his qualifications. He strives to constantly study the latest in military affairs.

The interdisciplinary nature of his research allows active participation in the educational process of the "Air Defense" department in a wide range of academic disciplines in the field of higher education 9. "Security and Defense".

I have no joint posts with the candidate.

10. Conclusion

The teaching, scientific-research and scientific-applied activity of the candidate sub. Dr. Chaney shows that he fully meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff and the Rules for its Application. This gives me the reason to propose to the Scientific Jury to choose sub. Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney to take the academic position of "associate professor" in the "Air Defense" department of the faculty "Artillery, Air Defense and CSI".

11. Evaluation of the candidate.

Acquaintance and study of the scientific production presented in the announced competition for "associate professor" by sub. Dr. Chaney, the only participant in the competition, gives me the reason to give my positive assessment of the candidate's achievements and I propose to the respected Scientific Jury of the competition to rank the candidate, sub. Dr. Eng. Stoyan Nedev Chaney and to propose to the Faculty

Council at the Faculty of Artillery, Air Defense and CSI of the Vasil Levski National University that he be elected and occupy the academic position of Associate Professor in the field of higher education 9. "Security and defense", professional direction 9.2. "Military Affairs", in the doctoral program "Organization and Management of the Armed Forces".

14.12.2023

Reviewer:

Prof. Dr. Eng.Veliko Petrov